

## **Ku wysokiej jakości *Baukultur* dla Europy**

My, Ministrowie Kultury i szefowie delegacji sygnatariuszy Europejskiej Konwencji Kulturalnej oraz państw-observatorów Rady Europy, a także przedstawiciele UNESCO, ICCROM-u, Rady Europy i Komisji Europejskiej oraz Rady Architektów Europy, Europejskiej Rady Planistów Przestrzennych, ICOMOS-u oraz Europa Nostra, spotykający się od 20 do 22 stycznia 2018 roku w Davos w Szwajcarii, na zaproszenie Alaina Berseta, Prezydenta Konfederacji Szwajcarskiej, Szefa Federalnego Departamentu Spraw Wewnętrznych, w Europejskim Roku Dziedzictwa Kulturowego 2018, w przeddzień dorocznego spotkania Światowego Forum Ekonomicznego,

*rozpatrując* aktualne wyzwania, w tym trwałe skutki kryzysu gospodarczego i finansowego, czwartą rewolucję przemysłową, przyspieszoną urbanizację, kurczenie się regionów peryferyjnych, migracje i zmiany społeczne, rosnące nierówności, zmiany klimatyczne i szkody środowiskowe oraz ich znaczący wpływ na otoczenie w którym żyjemy;

*świadomi* istotnych kroków, podjętych przez wspólnotę międzynarodową, w kierunku świata zrównoważonego i sprzyjającego włączeniu społecznemu, lecz równorzędnie pilnej potrzeby wzmocnienia tych starań oraz wypracowania nowego podejścia do ochrony i rozwoju wartości kulturowych europejskiej przestrzeni zabudowanej;

*uznając* istotny wkład wysokiej jakości przestrzeni zbudowanej w osiąganie zrównoważonego społeczeństwa, charakteryzującego się wysoką jakością życia, różnorodnością kulturową, indywidualnym i zbiorowym dobrostanem, sprawiedliwością i spójnością społeczną oraz wydajnością ekonomiczną;

*świadomi* tendencji do obniżenia jakości zarówno przestrzeni zbudowanych, jak i otwartych krajobrazów w całej Europie, widoczne w trywializacji prac budowlanych, braku wartości projektowych, obejmującym brak troski o zrównoważony rozwój, rosnącą eksurbanizację oraz nieodpowiedzialne użycie gruntów, degradację zabytkowej tkanki oraz utratę tradycji i tożsamości regionalnych;

*świadomi*, że nadszedł najwyższy czas na podjęcie środków w trosce, aby obecne i przyszłe zmiany i tendencje społeczne, gospodarcze, środowiskowe i klimatyczne nie przyczyniły się do dalszego spadku jakości przestrzeni zbudowanej, lecz zostały wykorzystane jako okazje do jej poprawy, a Europejski Rok Dziedzictwa Kulturowego 2018, mający na celu identyfikację wartości historycznego wymiaru przestrzeni zabudowanej, jest właściwym na to momentem;

*podkreślając*, że każdy, niezależnie od pochodzenia, ma prawo doświadczyć środowiska kulturalnego, uczestniczyć w nim i być jego częścią, że sposoby naszego współistnienia i ewolucji jako społeczeństwo są kulturowe u podstaw, a kształtowanie naszego środowiska życia jest z tego powodu przede wszystkim czynem kulturowym;

## **deklarujemy:**

### **Kluczową rolę kultury dla przestrzeni zbudowanej**

1. Kultura umożliwia i napędza zrównoważony rozwój gospodarczy, społeczny i środowiskowy. Kształtuje naszą tożsamość i określa nasze dziedzictwo. Dlatego też należy umieścić kulturę w centrum polityki rozwoju, a jej udział w dążeniu do wspólnego dobra powinno się uwypuklić. Demokratyczny, pokojowy i zrównoważony rozwój nie może istnieć bez kultury w samym jego sercu.
2. Polityki muszą akcentować potrzebę skoncentrowanego na kulturze, trwałego podejścia do rozwoju, wszędzie i w każdej skali. Należy podkreślić wartość i niezastąpioną rolę krajobrazów i dziedzictwa kulturowego Europy z naciskiem nie tylko na miasta i obszary miejskie, ale także na obszary wiejskie i peryferyjne oraz ich wzajemne powiązania.
3. Istnieje pilna potrzeba całościowego, skoncentrowanego na kulturze podejścia do przestrzeni zabudowanej oraz przyjęcia humanistycznej perspektywy zarówno w postrzeganiu zbiorowego kształtowania miejsc, w których żyjemy, jak i pozostawionego przez nas dziedzictwa.

### **Koncepcja *Baukultur***

4. *Baukultur* obejmuje każdą działalność człowieka zmieniającą przestrzeń zbudowaną. Cała wspomniana przestrzeń, w tym cały zaprojektowany i zbudowany kapitał osadzony w środowisku naturalnym i z nim związany, musi być rozumiany jako jeden podmiot. *Baukultur* obejmuje istniejące budynki, wliczając zabytki i inne elementy dziedzictwa kulturowego, a także projekty i konstrukcje współczesnych budynków, infrastrukturę, przestrzeń publiczną i krajobrazy.
5. Oprócz projektów architektonicznych, konstrukcyjnych i krajobrazowych oraz ich materialnej realizacji *Baukultur* wyraża się również w procesach planowania przedsięwzięć budowlanych, infrastruktury, miast, wsi i otwartych krajobrazów.
6. *Baukultur* odnosi się zarówno do szczegółowych metod budowlanych, jak i do szeroko zakrojonych przemian i rozwoju, obejmujących tradycyjne i lokalne umiejętności budowlane, jak również innowacyjne techniki.

### **Nasza wizja dla wysokiej jakości *Baukultur***

7. Pilnie potrzebujemy nowego, adaptacyjnego podejścia do kształtowania przestrzeni zabudowanej, zakorzenionego w kulturze, aktywnie budującego spójność społeczną, zapewniającego zrównoważony rozwój środowiska i przyczyniającego się do ochrony zdrowia i dobrostanu ogółu. Tym właśnie jest wysokiej jakości *Baukultur*.
8. Projektowanie przestrzeni zabudowanej, związek pomiędzy obiektami a ich otoczeniem zbudowanym przez człowieka, jak i naturalnym, spójność przestrzenna, skala, materiałowość: to czynniki mające bezpośredni wpływ na jakość naszego życia. Wysokiej jakości *Baukultur* wyraża się zatem

w zastosowaniu świadomego, należyście omówionego projektu dla każdego przedsięwzięcia budowlanego lub związanego z zagospodarowaniem terenu, zakładającego nadrzędność wartości kulturowych nad krótkoterminową korzyścią ekonomiczną. Wysokiej jakości *Baukultur* spełnia tym samym nie tylko funkcjonalne, techniczne i ekonomiczne wymagania, ale zaspokaja również ludzkie potrzeby społeczne i psychologiczne.

9. Dziedzictwo kulturowe jest nieodzownym komponentem wysokiej jakości *Baukultur*. Sposób, w jaki używamy, utrzymujemy i chronimy nasze dziedzictwo kulturowe dziś, będzie kluczowy dla przyszłego rozwoju wysokiej jakości przestrzeni zbudowanej.

### **Korzyści dla społeczeństwa płynące z wysokiej jakości *Baukultur***

10. Wysokiej jakości *Baukultur* wzmacnia nasze poczucie przywiązania do miejsca poprzez umożliwienie identyfikacji z przestrzenią życiową sprzyja inkluzywnemu i spójnemu społeczeństwu, przeciwdziała dyskryminacji i radykalizacji, a także promuje integrację i świadomość obywatelską. Jest to ważne nie tylko dla centrów miast i miejsc historycznych, ale dla wszystkich części europejskiego środowiska życia; przedmieść i obszarów wiejskich, wsi, stref przemysłowych i infrastruktury.
11. Wysokiej jakości *Baukultur* sprzyja tętniącym życiem, wielofunkcyjnym okolicom. Tworzy przestrzeń zbudowaną, skupiając się na współczesnych formach wyrazu kulturowego, a jednocześnie, szanując kulturowe dziedzictwo, zapewnia zrównoważone warunki życia i wzmacnia odporność społeczną poprzez produkcję przyzwoitych, osiągalnych cenowo i dostępnych warunków mieszkaniowych.
12. Wysokiej jakości *Baukultur* chroni środowisko. Wspiera zrównoważony transport i odpowiedzialne użytkowanie gruntów, powiększa miejskie przestrzenie zielone, a także promuje zdrowie i bioróżnorodność.
13. Wysokiej jakości *Baukultur* nadaje wartość ekonomiczną poprzez tworzenie dóbr trwałych o wysokiej jakości oraz warunków sprzyjających społecznemu dobrobytowi gospodarczemu. Wykorzystuje zasoby w sposób zrównoważony, gwarantując tym samym możliwość czerpania korzyści z pozytywnego rozwoju społecznego i gospodarczego przyszłym pokoleniom.

### **Ku wysokiej jakości *Baukultur***

14. Wysokiej jakości *Baukultur* wymaga wyważenia odpowiedniego balansu między kulturowymi, społecznymi, gospodarczymi, środowiskowymi i technicznymi aspektami planowania, projektowania oraz budowy i adaptacyjnym powtórny wykorzystywaniu dóbr w publicznym interesie dla wspólnego dobra.
15. Wysokiej jakości *Baukultur* musi być częścią właściwych narzędzi prawnych. Główny cel zakładający wysoką jakość dla całej przestrzeni zbudowanej, w tym dziedzictwa kulturowego, musi obowiązywać we wszystkich działaniach o wpływie przestrzennym. Wymóg wysokiej jakości należy postawić na tym samym poziomie, co interesy gospodarcze i techniczne. Obowiązujące standardy i normy powinny również być spójne z wymogiem wysokiej jakości.

16. Wysokiej jakości *Baukultur* może powstać jedynie w kontekście dyskursu interdyscyplinarnego oraz poprzez wielopoziomą i międzysektorową współpracę pomiędzy decydentami politycznymi, właściwymi organami i specjalistami. Ponieważ obejmuje kreatywne, funkcjonalne i społeczne aspekty, wszystkie istotne dyscypliny i specjaliści muszą partycypować na równych zasadach. Jednym z kluczowych przykładów narzędzi wspierających wysoką jakość, są interdyscyplinarne i szeroko omawiane konkursy projektowe. Aby odnieść sukces, wysokiej jakości *Baukultur* wymaga też zaangażowania społeczeństwa obywatelskiego oraz poinformowanej i uwrażliwionej opinii publicznej.

17. Wysokiej jakości *Baukultur* wzywa do podjęcia wysiłków na polu edukacyjnym i podnoszenia świadomości mającej na względzie umożliwienie lepszej oceny *Baukultur*. Wszyscy zaangażowani, społeczeństwo na równi z sektorem prywatnym, ponoszą odpowiedzialność za jakość naszej przestrzeni zbudowanej, która zostanie przekazana jako dziedzictwo przyszłym pokoleniom.

*Podkreślając, że Baukultur jako dobro ogólne jest wspólną odpowiedzialnością rządów, organizacji i sektora prywatnego oraz że istnieje nagląca potrzeba podnoszenia świadomości, będących na szali kwestii kulturowych, społecznych, gospodarczych, środowiskowych i technicznych,*

**zobowiązujemy się do:**

18. włączania i promocji idei i zasad wysokiej jakości *Baukultur* wśród wszystkich stron zainteresowanych, w tym innych członków rządu oraz opinii publicznej, a w szczególności ludzi młodych, podkreślając w każdy znaczący i odpowiedni sposób, jaki korzystny wpływ mogą mieć na społeczeństwo;

19. wdrażania lepszej polityki, obejmującej skoncentrowaną na kulturze ideę *Baukultur* oraz uwzględniającej wizję wysokiej jakości *Baukultur* jako kluczowego celu politycznego;

20. wspierania przyszłych działań i środków przyczyniających się do promocji i wdrażania wizji wysokiej jakości *Baukultur*;

21. wzywania wszystkich właściwych stron zainteresowanych, zarówno publicznych jak i prywatnych, do uwzględnienia pozytywnego wpływu wysokiej jakości *Baukultur* na wspólne dobro oraz do uznania swojego obowiązku, by uczestniczyć we wdrażaniu tej idei, szczególnie w zakresie inwestycji związanych z *Baukultur*;

22. zachęcania innych regionów świata do uznania wartości wysokiej jakości *Baukultur* oraz do uczestnictwa w procesie.

23. ponownego przekazania, nie później niż po upływie 10 lat, do oceny i dyskusji postępu w kierunku osiągnięcia wysokiej jakości *Baukultur* dla Europy.

Davos (Szwajcaria), 22 stycznia 2018